

# **Svenska i arbetslivet**

## **En studie av juridikstuderandes attityder och färdigheter**

Pauliina Nylund

Kandidatavhandling

Nordiska språk

Institutionen för språk- och översättningsvetenskap

Humanistiska fakulteten

Åbo universitet

April 2024

TURUN YLIOPISTO

Kieli- ja käännöstieteiden laitos / Humanistinen tiedekunta

NYLUND, PAULIINA: Svenska i arbetslivet – En studie av juridikstuderandes attityder och färdigheter

Kandidaatintutkielma, 24 sivua, 2 liitesivua

Pohjoismaiset kielet

Huhtikuu 2024

---

Tämä kandidaatintutkielma käsittelee Turun yliopiston oikeustieteen opiskelijoiden suhtautumista siihen, että juristin työssä tarvitaan usein ruotsin kielen taitoa. Tutkielman tarkoituksena on selvittää opiskelijoiden asenteita ruotsin kielen vaatimusta kohtaan sekä heidän mahdollisuuksiaan ja haluaan työskennellä valmistuttuaan ruotsiksi. Tutkielma tuo esille myös keskeisiä haasteita, joita opiskelijat kokevat, sekä yleisiä havaintoja ja mielipiteitä, joita heillä on ruotsin kielestä.

Tutkielma pohjautuu Webropol-kyselyyn, johon on vastannut 46 Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijaa. Opiskelijat ovat vuosikursseilta 2–5. Kyselyn lisäksi on haastateltu satunnaisia opiskelijoita.

Tutkimustulokset osoittavat, että opiskelijat arvostavat Suomen kaksikielisyyttä, mutta ruotsin opiskelussa yliopistossa koetaan useita haasteita. Asenne ruotsin kieltä kohtaan on yleisesti arvioituna positiivinen, mutta kielen osaamattomuus sekä motivaation puute aiemmilla kouluasteilla yhdistettynä kielen osaamisen hyödyllisyyteen koetaan ongelmaksi. Äidinkielenään ruotsia puhuvien oikeustieteen opiskelijoiden koetaan olevan etulyöntiasemassa työmarkkinoilla. Yleisesti opiskelijoilla on halukkuutta kehittää ruotsin kielen taitoaan työelämässä.

Tulevaisuudessa on tärkeää korostaa ruotsin kielen opiskelun aloittamista varhaisessa vaiheessa opintoja sekä sen merkityksellisyyttä myöhemmin työelämässä. Monet oikeustieteen opiskelijat tosin ovat kiinnostuneet työskentelemään yksityisellä sektorilla, missä ruotsin kielen osaamista ei pidetä niin tärkeänä kuin julkisella sektorilla. Tämä voi vaikuttaa siihen, miten motivoituneita oikeustieteen opiskelijat ovat opiskelemaan ruotsin kieltä. On myös tärkeää reagoida järkevällä tavalla tekoälyn tuomiin haasteisiin.

Asiasanat: kielitaito, kielelliset oikeudet, juridinen ruotsi

# Innehållsförteckning

<b>1</b>	<b>Inledning .....</b>	<b>4</b>
1.1	Syfte .....	4
1.2	Material och metod .....	5
1.3	Disposition.....	5
<b>2</b>	<b>Teoretiska utgångspunkter .....</b>	<b>6</b>
2.1	Centrala lagar som garanterar de svenskspråkigas rättigheter .....	6
2.2	Var behöver jurister svenska? .....	7
2.3	Studierna i svenska vid juridiska fakulteten vid Åbo universitet .....	9
2.4	Enkät som metod .....	10
<b>3</b>	<b>Analys .....</b>	<b>11</b>
3.1	Enkätens bakgrundsinformation .....	11
3.2	Juridikstuderandes attityder mot svenska.....	13
3.3	Färdigheter och vilja att arbeta på svenska .....	15
3.3.1	Intresse att förbättra kunskaper i svenska.....	17
3.4	Hurdana utmaningar möter studerande?.....	18
3.5	De viktigaste resultaten .....	19
<b>4</b>	<b>Sammanfattning och diskussion .....</b>	<b>21</b>
	<b>Litteraturförteckning .....</b>	<b>22</b>
	<b>Bilagor .....</b>	<b>23</b>
	<b>Bilaga 1. Frågorna i Webropol-enkäten.....</b>	<b>23</b>

# 1 Inledning

Vårt land är officiellt tvåspråkigt med finska och svenska som nationalspråk vilket innebär att statlig och kommunal service ska ges på båda språken. Vi behöver svenskspråkiga jurister speciellt i statsförvaltningen men även i den privata sektorn. Det behövs också statliga och kommunala tjänstemän som kan arbeta på svenska. Det är en viktig fråga att diskutera om den nuvarande juridiska utbildningen garanterar tillräckligt goda språkkunskaper för dem som vill arbeta på svenska.

Finlands tvåspråkighet betyder att det krävs goda kunskaper i svenska av jurister. Ofta får en svenskkunnig juridikstuderande en arbetsplats i stället för en som inte kan svenska. Det kan påpekas att juridikstuderande känner att det är viktigare att kunna mycket bra engelska trots det är en fördel att ha goda kunskaper i svenska. Jag studerar juridik som huvudämne och mina diskussioner med andra juridikstuderande om detta ämne gav mig en idé till den här kandidatavhandlingen.

## 1.1 Syfte

Syftet med min kandidatuppsats är att kartlägga juridikstuderandes attityder mot svenska språket. Det krävs svenska av jurister speciellt i statsförvaltningen men också i privata sektorn. Jag ska utreda hur juridikstuderande förhåller sig till nyttan av svenska språket och att det behövs svenska i juristyrket. Jag kommer att forska också i de åsikter som juridikstuderande har och om de känner att de har tillräckliga färdigheter att jobba i ett arbete där det krävs svenska. Jag ska också utreda vilka utmaningar studerande möter och om juridikstuderande tänker utveckla sina kunskaper i svenska språket i framtiden.

Mina forskningsfrågor är följande:

- Hur förhåller sig juridikstuderande till att det krävs goda kunskaper i svenska i många arbeten?
- Känner studerande att det är nyttigt att kunna svenska?
- Upplever juridikstuderande att studierna i svenska vid Åbo universitet ger dem färdigheter att jobba i ett arbete där det krävs svenska?

- Hurdana utmaningar möter studerande när de utvecklar sitt kunnande i svenska språket?

Min motivation för det här ämnet kom från intresset för språkliga rättigheter. Som studerande i både nordiska språk och juridik är man privilegierad att iaktta hur studerande förhåller sig till inläringen av svenska. Att kunna svenska är nyttigt för största delen av blivande jurister. Många finlandssvenska studerande har fått arbetsplats i stället för de som är helt finskspråkiga och inte kan svenska. Ämnet är samtidigt intressant och viktigt att undersöka.

## 1.2 Material och metod

Materialet till min undersökning består av en Webropol-enkät som jag har utarbetat för juridikstuderande vid Åbo universitet. Enkäten är inriktad till studerande från årskurs två till årskurs fem. Enkäten var öppen tre veckor under höstterminen 2023 och under denna tid fick jag 46 svar. Enkäten skickades till totalt 54 juridikstuderande. I tillägg till enkäten har jag valt att intervjua några studerande. Min analysmetod är att kategorisera och jämföra enkätsvaren och på det sättet söka svar på mina forskningsfrågor.

## 1.3 Disposition

I följande kapitel 2 presenterar jag centrala teoretiska utgångspunkter för behandlingen av forskningsämnet. Kapitel 3 består av analys och i kapitel 4 sammanfattar jag och diskuterar avhandlingens resultat.

## 2 Teoretiska utgångspunkter

I det här kapitlet ska jag introducera centrala lagar bakom de svenskspråkigas rättigheter. Ytterligare kommer jag att diskutera var jurister behöver svenska. Jag ska presentera också tidigare forskning som är aktuell för min studie. Slutligen kommer jag att presentera enkät som metod.

### 2.1 Centrala lagar som garanterar de svenskspråkigas rättigheter

De språkliga rättigheterna är grundläggande rättigheter som tryggas i många olika lagar. Språkliga rättigheter definieras till exempel i Finlands grundlag (FINLEX 731/1999), språklagen (FINLEX 423/2003), rättegångsbalken (FINLEX 4/1734), domstolsslagen (FINLEX 673/2016) samt lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (FINLEX 424/2003). Bestämmelser om språkkunskapskrav för domartjänster finns i domstolsslagen.

Enligt grundlagen (FINLEX 731/1999) är finska och svenska våra nationalspråk. Var och en har rätt att hos myndigheter använda eget språk, svenska eller finska, och få dokument och betjäning på dessa språk. Såväl de svenskspråkigas som de finskspråkigas rättigheter bygger på den här utgångspunkten i konstitutionen. Andra lagar till exempel språklagen och språkkunskapslagen, preciserar den här bestämmelsen.

I språklagen (FINLEX 423/2003) finns noggranna bestämmelser om rätten att använda finska och svenska hos statliga och kommunala myndigheter, domstolar och andra instanser som sköter offentliga förvaltningsuppgifter. I 1 kapitel 2 § 1 mom. i språklagen står det på följande sätt:

Syftet med denna lag är att trygga den i grundlagen tillförsäkrade rätten för var och en att hos domstolar och andra myndigheter använda eget språk, antingen finska eller svenska.

Enligt Justitieministeriet (Språkliga rättigheter) hör den här rätten också till medborgare från andra länder. Enligt språklagen fördelas myndigheter i en- och tvåspråkiga myndigheter. På

basis av denna fördelning är myndigheten skyldig att använda finska, svenska eller båda språken. Fördelningen inverkar både på individens språkliga rättigheter och på myndighetens språkliga skyldigheter. Tvåspråkiga myndigheter har en mer omfattande skyldighet att betjäna på båda språken.

Lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda kallas språkkunskapslagen (FINLEX 424/2003) och i den finns det bestämmelser om de språkkunskaper som krävs av anställda vid myndigheter. I lagens 1 kapitel 2 § står det på följande sätt:

Varje myndighet ska genom att ordna utbildning och genom andra personalpolitiska åtgärder se till att de anställda har tillräckliga språkkunskaper för att kunna sköta myndighetens uppgifter på det sätt som språklagen och andra lagar förutsätter.

Lagens 2 kapitel 3 § står det ” När en myndighet anställer tjänstemän eller annan personal skall den förvissa sig om att den som anställs har sådana språkkunskaper som arbetsuppgifterna kräver.” Vidare bestäms det i lagens 2 kapitel 6 § 1 mom. på följande sätt:

Är högskoleexamen enligt lag eller förordning behörighetsvillkor för en statlig anställning, krävs det vid tvåspråkiga myndigheter utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i befolkningsmajoritetens språk inom myndighetens ämbetsdistrikt samt nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i det andra språket. Vid en enspråkig myndighet krävs utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i myndighetens språk samt nöjaktig förmåga att förstå det andra språket. (Lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda 424/2003)

Dessa lagar garanterar omfattande rättigheter för de svenskspråkiga att få betjäning på eget språk. Därför är det viktigt att det även i försättningen finns tillräckligt med svenskkunniga jurister.

## **2.2 Var behöver jurister svenska?**

Det är en självklarhet i dagens Finland att arbetsmöjligheterna är bättre om man behärskar båda inhemska språken. Det behövs svenskspråkiga jurister såväl i offentlig som i privat

sektor men i offentlig sektor är de språkliga rättigheterna starkare skyddade. Det finns många arbetsannonser i vilka man söker juridikstuderande som kan svenska och därtill framhäver arbetsgivare ofta att svenska språket är en nytta i rekryteringsprocessen.

Enligt justitieministeriets utredning om språkkunskaper vid statliga myndigheter (2023) finns det flest tjänster där det krävs bättre kunskaper i svenska än i finska inom justitieministeriets förvaltningsområde. Enligt utredningen krävs utmärkta kunskaper i svenska och goda kunskaper i finska för vissa tjänster som åklagare i Södra Finlands åklagardistrikt och Västra Finlands åklagardistrikt. Detsamma gäller vissa tjänster som offentligt rättsbiträde och allmän intressebevakare inom Södra Finlands rättshjälps- och intressebevakningsdistrikt och Västra och Inre Finlands rättshjälps- och intressebevakningsdistrikt. Vidare förutsätts särskilda språkkunskaper för vissa tingsdomartjänster.

Även om vi behöver många svenskkunniga tjänstemän i offentlig sektor behövs det också svenskkunniga jurister inom privat sektor. I affärsjuridiken används svenska språket till exempel i kommunikation med företag i Sverige och i andra nordiska länder. Många av de största affärsjuridiska advokatbyråerna har också ett kontor i ett annat nordiskt land till exempel i Sverige. Goda kunskaper i svenska är nyttiga speciellt när man behöver kommunicera med kunder från andra nordiska länder. Även om ett kontrakt skrivs på engelska, behövs det svenska i avtalsförhandlingen. Det här sammanhänger med det faktumet att det är lättare att få en arbetsplats i olika företag eller i advokatbyråer om man kan bra svenska. (Svenskan i det finländska affärslivet. Lassus & Tanner). Kaarlo Tuori har betraktats som en av de ledande experterna inom rättsteori. Enligt honom är engelska inte språket för nordiskt samarbete eller nordiska vänskapsförhållanden. (Lakimiehet ja ruotsin kieli. Heikki Halila. Juristiuutiset. 2018)

Enligt Anne-Mari Kuosas undersökning (2022) bland jurister anses kunskaper i svenska vara viktiga i juristyrken. Kuosa gjorde en enkätundersökning bland jurister som redan är i arbetslivet. Enligt denna undersökning ansåg ytterst många informanter att kunskaper i svenska språket är viktiga i deras arbete och hälften att goda kunskaper i svenska hade förbättrat deras möjligheter i arbetslivet. Alla jurister använde svenska på något sätt och nästan alla skrev texter på svenska. E-postmeddelanden var den mest allmänna texttypen som jurister skriver på svenska i sitt arbete. Över hälften av informanter skrev e-postmeddelanden. E-postmeddelanden följdes av domar och beslut alltså juridiska dokument (köpebrev, familjerättsliga dokument, processuella dokument som till exempel besvär, utsaga samt



stämningensansökan). Att skriva på svenska var något vanligare i den privata sektorn än i den offentliga sektorn.

Enligt Kuosas undersökning kan svenskspråkiga ärenden i den offentliga sektorn överföras till dem som har svenska som modersmål. Intressant var att informanter i min enkät svarade att ärenden delas i privat sektorn men ingen skrev att det händer också i offentlig sektor. Det kan vara så att svenskspråkiga ärenden delas i båda sektorer till de som har svenska som modersmål.

## **2.3 Studierna i svenska vid juridiska fakulteten vid Åbo universitet**

Juridiska fakulteten vid Åbo universitet har tolv studiepoäng av juridisk svenska som är delad till tre olika kurser: Inledning till juridisk svenska, Juridisk svenska 1 och Juridisk svenska 2. Juridisk svenska 1 och 2 ger båda tre studiepoäng i skriftlig svenska och två studiepoäng i muntlig svenska. Alla kurser avläggs i rättsnotarie examen, dvs. i den lägre högskoleexamen. Kursen Inledning till juridisk svenska rekommenderas på vårterminen under det första läsåret eller på höstterminen under det andra läsåret. Kursen Juridisk svenska 1 kan man genomföra under det andra läsåret. Juridisk svenska 2 kan genomföras när båda de föregående kurserna har avlagts. Enligt studiehandboken (2022–2024) rekommenderar man denna kurs på höstterminen under det andra läsåret eller vårterminen det tredje läsåret. Studerande har emellertid valfrihet att välja när de avlägger dessa kurser. Kurser kan också avläggas med ett befriande prov. Oftast har studerande avslutat alla dessa kurser senast under det tredje läsåret. Kurserna förbereder juridikstuderandes möjligheter att arbeta på svenska i framtiden.

Jämfört med andra helt finskspråkiga juridiska fakulteter finns det mest obligatoriska kurser i svenska vid Åbo universitets juridiska fakultet. Helsingfors universitet (Oikeusnotaarin koulutusohjelman kieli- ja viestintäopinnot) har bara tre studiepoäng obligatoriska studier i svenska. Östra Finlands universitet (Opinto-opas. 2023–2024) har åtta obligatoriska svenska studiepoäng medan Lapplands universitet (Opinto-opas. 2024–2027) har fem studiepoäng. Vi har också två helt svenskspråkiga juridiska fakulteter i Finland som ligger i Åbo (Åbo Akademi) och i Helsingfors. En tvåspråkig juridisk fakultet finns också i Vasa. Vid alla dessa universitet är det möjligt att avlägga juris magisterexamen (JM) som är en högre högskoleexamen inom juridik.

## 2.4 Enkät som metod

Att genomföra en enkät är en process som oftast tar lång tid med olika stadier från idé till färdiga rapporter. Enkät kan inte genomföras på kortare tid än flera månader. Det finns varierande enkäter, som till exempel postenkäter och gruppenkäter. Webbenkäter betraktas ofta som en variant av en postal enkät. Det är viktigt att man har syftet preciserat innan man börjar planera och utarbeta en enkät.

En enkät kan enligt Trost & Hultåker (2016: s.65–78) innehålla olika typer av frågor, till exempel sakfrågor, attitydfrågor, åsiktsfrågor, tabellariska frågor och öppna frågor. Sakfrågor behandlar faktiska förhållanden till exempel frågan om den svarande är man eller kvinna är en klassisk sakfråga. I min enkät är sakfrågor till exempel en fråga om kön och fråga om årskursen. Svartalernativ som innehåller ”alltid”, ”aldrig”, ”ofta” osv. är attityd- eller åsiktsfrågor. Största delen av frågorna i min enkät är attityds- eller åsiktsfrågor. Tabellariska frågor är i form av en tabellarisk frågeuppställning. Öppna frågor har inte fasta svartalernativ jämfört med de icke-öppna frågor. Problemet med öppna frågor är att en del informanter svarar inte till öppna frågor. Svaren i öppna frågor kan i alla fall ge bättre synpunkter och flera dimensioner än frågor med svartalernativ.

I enkäter är det mycket viktigt att använda vanligt språk och försöka undvika olika negationer, långa frågeformuleringar och ledande frågor. Ordningen mellan frågorna i enkäten är viktig och de ska framför allt stå i en logisk ordning. När alla frågor är formulerade är det viktigt att placera frågorna så att det ser attraktivt ut för den svarande. Enkäter kan genomföras anonymt eller så att det samlas viss personlig information om den svarande. Enkät som metod kräver alltid mycket planering innan man kan skicka den färdiga formulären.

Webbenkäten kan vara ett mycket effektivt sätt att genomföra en datainsamling. I internet finns det nuförtiden många tjänster för att skapa sin egen webbenkät. Med webbenkäten är analys av enkäten lättare och överhuvudtaget är processen mer effektiv och enklare. Webropol-enkäten som jag utnyttjade bakom min kandidatuppstas är ett exempel av webbenkäten.

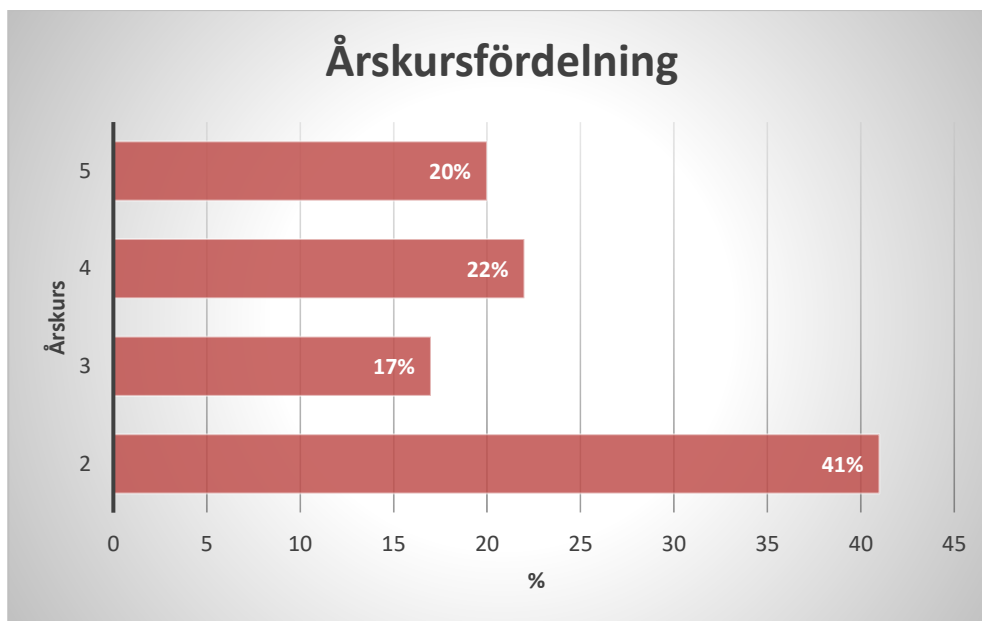
## 3 Analys

Det här kapitlet kommer att handla om analysen av de svar som min enkätundersökning har insamlat. Kapitlet börjar med bakgrundsinformation och fortsätter med analysen av juridikstuderandes attityder. Sedan diskuterar jag om studerande har färdigheter eller vilja att arbeta på svenska. Dessutom framför jag hurdana utmaningar studerande möter och om de vill utveckla sina kunskaper i svenska. Till sist samlar jag ihop centrala iakttagelser på basis av analysen och diskuterar framtida utsikter.

### 3.1 Enkätens bakgrundsinformation

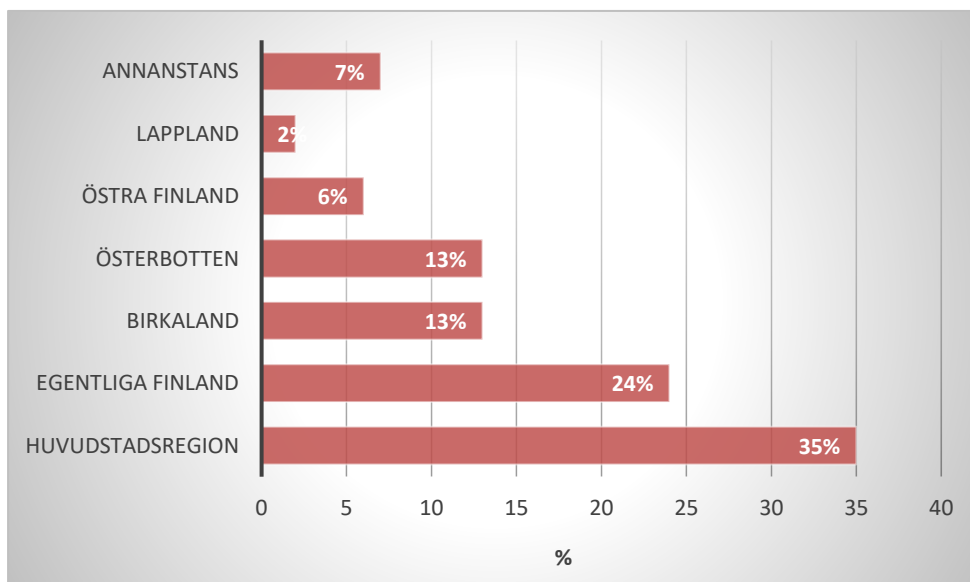
Den här enkäten är en webbenkät som är baserad på e-postadresser. Vid valet av informanter utnyttjade jag mina personliga kontakter med juridikstuderande. Enkäten var inriktad till juridikstuderande från årskurs två till fem vid Åbo universitet. I sin helhet finns det 29 frågor i enkäten. Största delen av frågorna är flervalsfrågor med svarsalternativ. I en del av frågorna är det möjligt att välja fler än ett alternativ. Enkäten innehåller många attityd- och åsiktsfrågor men det finns också sakfrågor. Till sist finns det fyra öppna frågor i enkäten. Syftet med enkäten är att få svar på mina tidigare nämnda forskningsfrågor och utreda mer allmänna åsikter bland juridikstuderande.

Enkäten var inriktad till helt finskspråkiga juridikstuderande vid Åbo universitet. Av 54 studerande som fick enkäten per e-post svarade 46 i enkäten (85 %), vilket är en tredjedel av de studerande som varje år får studieplats vid juridiska fakulteten vid Åbo universitet. 19 av de svarande studerar i årskurs två, åtta i årskurs tre, tio i årskurs fyra och nio i årskurs fem. 12 av de svarande (26 %) är män och 34 (74 %) är kvinnor. Fördelningen av informanternas årskurs ser ut som i figur 1.



**Figur 1** I vilken årskurs studerar du?

En tredjedel av de svarande kommer från huvudstadsregionen medan var femte kommer från Egentliga Finland. 13 % av de studerande som svarade på enkäten kommer från Österbotten och samma procent från Birkaland. 7 % kommer från östra Finland och 2 % från Lappland. Resten av de studerande svarade att de kommer annanstans ifrån. Figur 2 visar vilken del av Finland de studerande kommer ifrån.



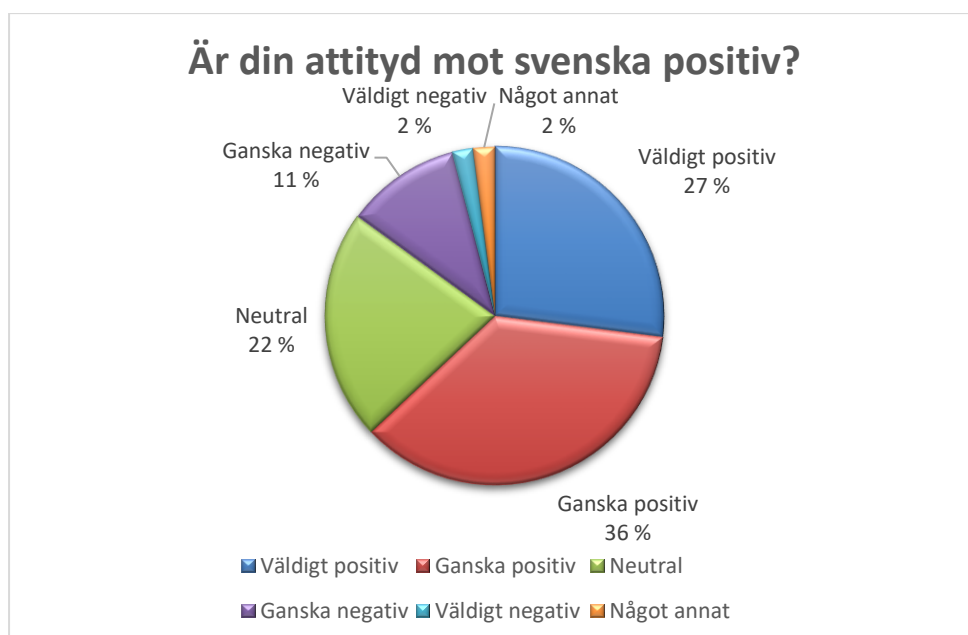
**Figur 2** Vilken del av Finland är du hemma från?

Hälften av de studerande har avlagt svenskkursen Juridisk svenska 2 (12 sp). En femtedel har avlagt Inledning till juridisk svenska (2 sp) och lika många kursen Juridisk svenska 1 (7 sp). Två informanter svarar att de inte alls har avlagt kurser i svenska. En studerande har avlagt en repetitionskurs i svenska. Två tredjedelar av alla har studerat B-svenska i skolan (dvs. från årskurs 7) medan en tredjedel har studerat A-svenska (dvs. från årskurs 4). En studerande har gått i ett svenskspråkigt daghem och lågstadium.

### **3.2 Juridikstuderandes attityder mot svenska**

Många informanter betonar att Finland är ett tvåspråkigt land och att de förstår behovet av svenskkunniga jurister. Hälften av de svarande anser att svenska språket är ganska viktigt för juristyrket. En femtedel anser att det är viktigt och 7 % att det är mycket viktigt. 13 % av studerandena känner att svenska språket spelar ingen roll, medan 4 % tänker att det inte är viktigt och en studerande anser att det är onyttigt. Av de öppna frågorna framgår att svenskans vikt beror mycket på vilken karriär man väljer. En informant nämner att helt svenskspråkiga går förbi i rekryteringsprocessen även om man kan bra svenska. Största delen av de kvinnliga informanterna känner att svenska språket är viktigt eller ganska viktigt för juristyrket. Bland män varierar svaren mer och en del menar också att svenska språket är ytterst viktigt eller till och med onyttigt. Ingen av de kvinnliga svarandena anser att svenskan är onyttig.

Över en tredjedel av informanter anser att deras attityd mot svenska är ganska positiv medan 27 % anser att deras inställning är mycket positiv. En femtedel tänker att attityden är neutral och resten (13 %) anser att deras attityd är ganska negativ eller mycket negativ. Kvinnornas attityd mot svenska är mer positiv än männens. Hälften av informanterna från årskurs 4 känner att deras kunskaper i svenska är starkare än deras studiekompisars och att deras attityd mot svenska är mer positiv än de andras. Juridikstuderandes attityd mot svenska fördelas enligt följande figur 3.



**Figur 3** Tycker du att din attityd mot svenska är positiv?

Intressant är att årskurs två anser att svenska är viktigare för juristyrket än årskurs fem. Årskurs fyra skiljer sig från andra årskursen med mycket positiv attityd mot svenska. Årskurs tre har ganska varierade svar. Årskurs fem har den mest negativa attityden mot svenska men man måste notera att bara nio av de svarande kommer från årskurs fem.

Största delen av de studerande som svarar att svenska språket är ganska viktigt för juristyrket anger också att deras attityd mot svenska är ganska positivt. Anmärkningsvärt är att informanter med en mycket positiv inställning kan ofta rimligt bra tyska, franska eller spanska. De studerande vars attityd mot svenska är ganska negativ kan inte bra tyska eller franska. De har studerat bara grunderna i dessa språk. Man kan dra den slutsatsen att intresset och en positiv attityd mot olika språk hänger ihop och att dessa studerande antagligen är språkligt begåvade.

Hälften av de svarande som är mycket positivt inställda till svenska tänker att deras kunskaper i svenska är starkare än studiekompisars. En tredjedel anser att kunskaper är lite starkare och 17 % att deras kunnande är på samma nivå. Ingen svarade att de har sämre språkliga färdigheter än sina studiekompisar.

Drygt hälften av informanterna med en mycket positiv attityd mot svenska kommer från Egentliga Finland. Anmärkningsvärt är att ingen av studerandena från Egentliga Finland svarar att svenska språket inte är viktigt för jurister eller att det inte spelar någon roll. Var och en svarade att det är ganska viktigt, viktigt eller mycket viktigt. Informanter som kommer till exempel från huvudstadsregionen har inte så positiva svar.

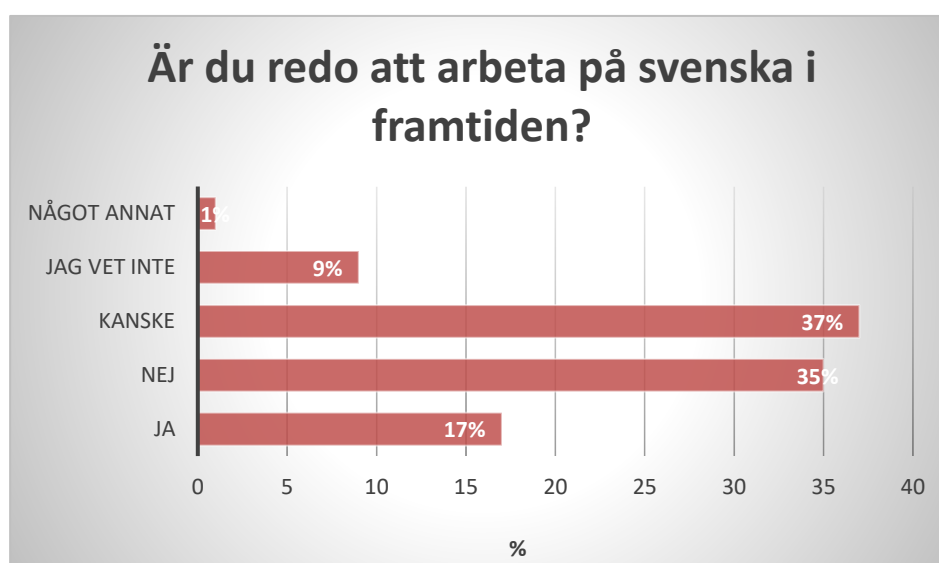
På grundval av svaren kan man dra den slutsatsen att juris studerande vid Åbo universitet är motiverade att studera svenska. Många studerande betonar att de är färdiga att utveckla språket om det krävs i arbete. Brist på tid och samtidigt andra kurser är dock en utmaning som stör utvecklingen av svenska, vilket framgår av följande svar.

Jag känner att jag inte hängde med på studier tidigare i skolan och att skaffa mig goda svenska språkkunskaper skulle kräva så mycket arbete att det, tillsammans med andra studier, tar för mycket tid.

Därtill framhäver en annan svarande att ”Min attityd är positiv men jag är ledsen att jag inte kan språket.” Några informanter nämner också att svenska språket är alltid en fördel i juristarbete och en kompetens som kan skilja dem från andra studerande som söker samma arbetsplats.

### 3.3 Färdigheter och vilja att arbeta på svenska

Cirka en tredjedel av informanter anser att de möjligen är redo att arbeta på svenska, men nästan lika många tänker att de inte har färdigheter för att arbeta på svenska. 17 % känner att de har färdigheter att arbeta på svenska medan 9 % är inte säkra. Av svaren framgår också att man kanske inte är redo att arbeta på svenska med sina nuvarande kunskaper men hoppas att kunna studera självständigt och uppnå tillräckliga färdigheter. Hur studerande anser att de är redo att arbeta på svenska i framtiden fördelas enligt följande figur 4.



**Figur 4** Tycker du att du är redo att arbeta på svenska i framtiden?

Viljan att arbeta på svenska delar åsikter. En tredjedel kan tänka sig att möjligen arbeta på svenska medan nästan lika många vill inte arbeta på svenska. 11 % svarar att de vill arbeta på svenska i framtiden medan 7 % vill definitivt arbeta på svenska. 15 % svarar att de kan arbeta om de måste men de vill inte. I svaren nämns också öppenhet för att möjligtvis arbeta på svenska och viljan att arbeta på svenska om möjligt. Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor i villigheten att arbeta på svenska. Viljan att arbeta på svenska framkommer av följande figur 5.



**Figur 5** Vill du arbeta på svenska i framtiden?

Närmare två tredjedelar (61 %) tänker att deras språkkunskap inte är tillräcklig för ett arbete som kräver goda kunskaper i svenska. En femtedel tänker däremot att deras språkkunskap är tillräckligt bra medan åtta inte är säkra. I detta samband nämner studerandena behovet att utveckla sitt ordförråd. Anmärkningsvärt bland svaren är att alla nio informanter från årskurs fem svarar att de inte har tillräckligt bra språkkunskaper för att arbeta på svenska när det krävs goda kunskaper i svenska.

Många informanter som inte har så stark svenska vågar inte söka en arbetsplats där det krävs goda kunskaper i svenska. I stället söker de en arbetsplats där svenska språket är en fördel. De svarande som har dåliga kunskaper i svenska vill inte arbeta på svenska i framtiden eftersom de inte har färdigheter för det. Detta kommer speciellt fram i årskurs fem där attityden mot svenska är negativ. Studerandena i årskurs fem hade inte motivation för svenska tidigare till exempel i högstadiet och därför kan de inte språket. En dålig motivation för



svenska och brist på kunskaper i svenska språket är starkt bundna till färdigheten att arbeta på svenska.

I enkäten ställdes frågan om informanter har färdigheter att klara sig i ett arbete där det krävs svenska. Många menar att de inte har färdigheter nu men kanske i framtiden om de utvecklar sina färdigheter i svenska språket. Hälften anser att de redan har sådana färdigheter men en del behöver mer repetition för att nå den önskade färdighetsnivån. Många nämner att de kan klara sig av vanliga arbetsuppgifter på svenska, till exempel att skicka e-post eller att betjäna en kund men att prata flytande svenska eller att skriva korrekta juridiska texter, som till exempel beslut, är inte möjligt för dem. Några betonar att de kan arbeta på svenska om de bara repeterar lite. En studerande lyfter fram att AI och speciellt Chat GPT är ett bra hjälpmedel för att arbeta på svenska. Några nämner att de kan klara sig att arbeta på svenska om man arbetar endast med ett och samma tema hela tiden och inte inom olika juridiska områden. Det är lättare att arbeta med samma tema och samma ordförråd än att ständigt lära sig nya juridiska termer. Studerandena tycker att bristen på juridiskt ordförråd är ett märkbart hinder i arbete på svenska. Många menar att de kan vid behov utveckla språket senare i arbetslivet. Det bevisar att studerande har en positiv attityd mot svenska.

### **3.3.1 Intresse att förbättra kunskaper i svenska**

Nästan 80 % av informanter känner att juridiska fakultetens 12 studiepoäng av obligatorisk svenska är lagom mycket. 13 % anser att det är betydligt för mycket medan 6,5 % anser att 12 studiepoäng är för litet.

En tredjedel svarar att de skulle utveckla sina svenska kunskaper om en arbetsplats i framtiden krävde det. 39 % lyfter fram att de vill arbeta på svenska och utveckla språket i arbetslivet. En tredjedel svarade att de vill avlägga frivilliga kurser i svenska. Cirka en femtedel vill arbeta i Sverige eller i andra nordiska länder. 13 % vill inte alls förbättra sina språkkunskaper. Intresse för utbytesstudier nämns också i svaren. En studerande svarar att s.k. nordiska veckor är en fantastisk möjlighet att använda svenska. Nordiska veckor är ett samarbete mellan juridiska ämnesföreningar. Varje år arrangeras det tio veckor runtom nordiska länder och juridikstuderande kan delta i evenemangen. Hur studerande tänker utveckla svenska språket i framtiden framkommer av följande figur 6.



**Figur 6** Hur ska du utveckla dina kunskaper i svenska språket?

Viljan att utveckla färdigheter i svenska språket är stor, men i studier prioriterar man andra ämnen som viktigare och därför lägger man inte så mycket vikt på att studera svenska. Majoriteten av de som svarade på enkäten betonar att de vill utveckla sina färdigheter och kunskaper i svenska språket i arbetslivet. Om man har låg grundnivå i svenska, kan det vara svårt att hitta motivation att förbättra sina kunskaper. Ett viktigt resultat är att en betydande del av informanter anser att den tid som de använder för att studera svenska korrelerar inte den nytta som de får.

### 3.4 Hurdana utmaningar möter studerande?

Många informanter betonar att de borde ha studerat svenska bättre redan tidigare under skoltiden. Många studerande hade inte hängt med i studier dvs. inte nått en tillräckligt hög nivå i högstadiet för att fortsätta studier vid universitet på samma nivå som andra. De anser att man vid universitet inte längre har möjlighet att nå en sådan nivå att man kunde arbeta på svenska. En låg motivation i högstadiet bidrar enligt svaren också till att man inte förstod betydelsen av svenska för framtidens arbetsliv. Man kan iaktta att många studerande ångrar att de inte satsade på svenska tidigare i skolan. De svarande nämner också att de inte har tillräckligt tid att studera svenska vid universitet eftersom det finns så mycket annat att göra.

Juridikstuderande betonar i sina svar att helt svenskspråkiga alltid prioriteras i arbetslivet. Speciellt i den privata sektorn fördelas rättsliga ärenden med svenskspråkiga kunder alltid till finlandssvenska studerande. I offentlig sektor är situation lite annorlunda och där är bättre kunskaper i svenska nyttigare. Bra kunskaper i svenska är inte så nyttiga inom den privata sektorn eftersom det alltid arbetar finlandssvenska jurister där som oftast får arbetsplatsen före dom. Det här faktum är ett enormt hot för motivationen att studera svenska.

Vad gäller svensk grammatik eller ordkunskap nästan alla studerande svarar att det är svårast att komma ihåg ord som man vill använda. Lite under hälften (44 %) anser också att prepositioner inte är lätta att behärska. En tredjedel nämner att ordets genus är utmanande att komma ihåg. En majoritet anser att brister i ordförrådet är en stor utmaning för användning av svenska. Största delen svarar att det är problematiskt när man inte har möjlighet att använda svenska. Hälften känner att de inte är tillräckligt modiga att använda språket. Det kan dras den slutsatsen att den största utmaningen är att man inte har möjlighet att använda språket i praktiken, och därför får man inte tillräckligt med övning.

Hälften av informanterna tycker att andra kurser tar så mycket tid att de inte har tid att utveckla sina kunskaper i svenska. De svarande använder inte mer tid att studera engelska än svenska men de känner att engelska är viktigare att behärska. Över huvud taget vill de använda tid för någonting viktigare. 40 % svarar i enkäten att de inte använder mer tid för engelska. Hälften svarar att engelska språket är starkare för dem varför det är lättare att utveckla språket. Nästan hälften anser att det främjar mer karriären att studera engelska än svenska. 40 % svarar att det är viktigare att behärska engelska än svenska.

Inom juridiken är det ofta mycket viktigt att använda explicita termer och formuleringar och därför är studerande försiktiga att använda svenska. Eftersom de studerande inte har använt svenska språket, tycker de ofta att de inte har modet att prata svenska.

### **3.5 De viktigaste resultaten**

Positiv attityd mot svenska korrelerar ofta med kunskapen i andra språk. Relativt bra eller bra kunskaper i tyska eller i franska bidrar till positiv attityd mot svenska. Attityden mot svenska är inte beroende av vilken årskurs den studerande hör till utan andra faktorer har större betydelse. Juridikstuderande vid Åbo universitet förhåller sig positivt till svenska studier och de har en stark motivation att utveckla språket speciellt senare i arbetslivet om deras arbete

kräver det. De som kommer från Egentliga Finland tycker att det är mycket viktigt att behärska svenska och de har en positiv inställning till språket.

Hälften av de studerande ansåg att de har färdigheter att få ett arbete eller att klara sig i ett arbete där det krävs svenska men en stor del av dem behövde mer repetition på förhand. Om det krävs goda kunskaper i svenska i ett visst arbete så är det färre studerande som har färdigheter att arbeta på svenska. Många av de svarande som hade färdigheter att arbeta på svenska lyfte fram att de kan klara sig av vanliga och enklare arbetsuppgifter på svenska medan det är svårare att behärska juridiskt fackspråk. Dålig motivation och brist på kunskaper i svenska språket är starkt bundna till färdigheten att arbeta på svenska. Kravet att kunna svenska i arbetet ökar motivationen att förbättra färdigheterna i svenska.

De största utmaningarna med att arbeta på svenska är ett tillräckligt omfattande ordförråd och ovanan att använda språket. Det är svårt att nå en nivå där man kan använda explicit språk som ofta krävs i juridiken. Enligt enkätsvaren sköts de svenskspråkiga ärendena helt av svenskspråkiga jurister i privata sektorn, speciellt i affärsjuridik. Låga kunskaper i svenska utgör en betydande utmaning i att studera svenska vid universitet. Det är för svårt att förbättra sina språkkunskaper så mycket att man kunde använda svenska i juristarbetet. Grundstudierna i juridik kräver så mycket tid och arbete att man inte har tillräckligt med resurser för språkstudier.

## 4 Sammanfattning och diskussion

I denna uppsats har jag undersökt hur juridikstuderande vid Åbo universitet förhåller sig till svenska språket och sina färdigheter att arbeta på svenska. Jag analyserade också om juridikstuderande anser att svenska är viktigt i juristyrket och hurdana utmaningar de möter i sina studier. Min kandidatavhandling bygger på en Webropol-enkät som 46 juridikstuderande svarade på. Dessutom intervjuade jag åtta studerande. Intervjuer gav mig inte nya synpunkter men förstärkte dessa som jag fick från Webropol-enkäten.

På basis av svaren förhåller sig största delen av informanter positivt mot svenska. Största delen ansåg att svenska språket är viktigt för jurister. Studerande uppskattar Finlands tvåspråkighet och de förstår vikten av att garantera de språkliga rättigheterna. Många studerande betonade att de är färdiga att utveckla språket om det krävs svenska i deras arbete. Brist på tid och samtidigt andra kurser är dock en utmaning som stör utvecklingen av svenska. Viljan att arbeta på svenska delar åsikter. Drygt hälften menar att deras språkkunskaper inte är tillräckliga för ett arbete där det krävs goda kunskaper i svenska.

Arbetsplatser inom den privata sektorn lockar juridikstuderande eftersom lönen och andra förmåner är bättre än inom den offentliga sektorn. En allmän uppfattning är ändå att helt svenskspråkiga har fördel i rekryteringsprocesser och att rättsärenden med svenskspråkiga kunder delas till finlandssvenska jurister. Denna omständighet sänker motivationen för svenska starkt. Detta kan betyda lägre motivation att studera språket och sämre attityder till svenska.

Över huvud taget är det viktigt att börja studera olika språk redan i lågstadiet eller i högstadiet. Grunden för språket skapas innan man börjar i universitetet. Det är viktigt att göra reklam för svenska språket och framföra svenska i positiv anda. För unga borde man skapa en positiv bild av svenska i tidig ålder.

I framtiden skulle det vara intressant att forska vilka attityder och färdigheter studerande vid andra fakulteter vid Åbo universitet eller i andra juridiska fakulteter i Finland har. Intressant skulle också vara att undersöka i vilken omfattning juridiska ärenden sköts av svenskspråkiga jurister. En utmaning och forskningstema i framtiden är hur artificiell intelligens till exempel Chat GPT ska påverka språkstudier. Är artificiell intelligens ett hot som påverkar motivation att studera främmande språk som svenska och är det nyttigt att studera och lära andra språk eller kan AI ersätta personlig språkkunskap.

# Litteraturförteckning

Finlands grundlag, 1999. Finlands författningssamling FINLEX. 11.6.1999/731.

<https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/19990731#L1P2>

Halila, Heikki, 2018. Lakimiehet ja ruotsin kieli. Juristiuutiset.

<https://juristiuutiset.fi/lakimiehet-ja-ruotsin-kieli/>

Helsingfors universitets språkstudier i rättsnotarieexamen.

[https://studies.helsinki.fi/ohjeet/artikkeli/kandidaatin-tutkintoon-kuuluvat-kieli-ja-  
viestintaopinnot](https://studies.helsinki.fi/ohjeet/artikkeli/kandidaatin-tutkintoon-kuuluvat-kieli-ja-<br/>viestintaopinnot)

Kuosa, Anne-Maria Elisabet, 2022. Behovet av svenskkunskaper i juristyrken i Egentliga Finland. I: Björklund Siv, Haagensen Bodil, Nordman Marianne, Westerlund Anders (red.). *Svenskan i Finland 19*.

[https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/7a352a09-2ad2-4968-acc1-  
ab8f33c551cc/content](https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/7a352a09-2ad2-4968-acc1-<br/>ab8f33c551cc/content)

Lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda, 2003. Finlands författningssamling FINLEX. 6.6.2003/424.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030424>

Laplands universitets språkstudier i rättsnotarieexamen.

<https://opinto-opas-lay.peppi4.lapit.csc.fi/fi/ohjelma/26790>

Lassus Jannika, Tanner Johanna, 2019. Svenskan i det finländska affärslivet.

[https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/9f07e3bb-eb99-4208-8cd6-  
451ad9940748/content](https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/9f07e3bb-eb99-4208-8cd6-<br/>451ad9940748/content)

Språklag, 2003. Finlands författningssamling FINLEX. 6.6.2003/423.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030423#L2P10>

Språkliga rättigheter. Helsingfors: Justitieministeriet.

[https://oikeusministerio.fi/documents/1410853/4734397/kieliesite\\_ruotsi\\_web.pdf/852  
cbaae-a719-4de4-83fd-da4f60c69cfe/kieliesite\\_ruotsi\\_web.pdf?t=1541680803000](https://oikeusministerio.fi/documents/1410853/4734397/kieliesite_ruotsi_web.pdf/852<br/>cbaae-a719-4de4-83fd-da4f60c69cfe/kieliesite_ruotsi_web.pdf?t=1541680803000)

Trost, Jan & Hultåker, Oscar, 2016. *Enkätboken*. Uppl. 5. Lund: Studentlitteratur.

Studiehandboken för Åbo universitet. 2022-2024.

<https://opas.peppi.utu.fi/fi/perustutkintokoulutus/14002/o?period=2022-2024>

Utredning om språkkunskaper vid statliga myndigheter. 2023. Helsingfors: Justitieministeriet.

[https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165000/OM\\_2023\\_22\\_SO.p  
df](https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165000/OM_2023_22_SO.p<br/>df)

Östra Finlands universitets språkstudier i rättsnotarieexamen.

<https://opas.peppi.uef.fi/fi/ohjelma/121529?period=2023-2024>

# Bilagor

## Bilaga 1. Frågorna i Webropol-enkäten

Millä vuosikurssilla olet?

Sukupuolesi?

Mistä olet kotoisin?

Mikä on viimeisin ruotsin kurssi, jonka olet suorittanut oikeustieteellisessä tiedekunnassa?

Milloin aloitit ruotsin opiskelun?

Kiinnostaako sinua suorittaa 12 opintopisteen pakollisen ruotsin jälkeen muita oikeustieteen opintoja ruotsiksi?

Millaiseksi koet Turun oikeustieteellisen tiedekunnan 12 opintopisteen pakolliset ruotsin opinnot?

Oletko opiskellut muita vieraita kieliä? Jos olet, niin miten hyvin osaat sitä?

Koetko ruotsin kielen osaamisen olevan tärkeää juristin uraa ajatellen?

Mitkä näistä koet vaikeimmiksi ruotsin kielessä? Voit valita useamman.

Suurimmat haasteet ruotsin kielen käytölle ovat? Voit valita useamman.

Mikä on kykysi ymmärtää ruotsin kielistä yleistä tekstiä esim. uutiset ilman apuvälineitä?

Mikä on kykysi ymmärtää ruotsin kielistä oikeustieteellistä tekstiä esim. lait ilman apuvälineitä?

Koetko, että olet valmis työskentelemään ruotsiksi tulevaisuudessa?

Koetko, että haluat työskennellä ruotsiksi tulevaisuudessa?

Viekö englannin kielen kehittäminen sinulta aikaa ruotsin opiskelulle?

Jos käytät enemmän aikaa englannin kielen kehittämiseksi niin miksi? Voit valita useamman.

Miten koet ruotsin taitosi suhteessa muihin opiskelukavereihisi?

Koetko, että asenteesi ruotsin kieleen on positiivinen?

Uskallatko hakea työpaikkaa, jossa vaatimuksena on hyvä ruotsin kielen taito?

Jos sinulla olisi sujuva/parempi ruotsin kielen taito, hakisitko useammin töihin sellaisiin paikkoihin, joissa ruotsin kielen taito on vaatimuksena?

Koetko ruotsin kielen taitosi olevan riittävä työskennelläksesi työssä, jossa edellytetään hyvää ruotsin kielen taitoa?

Uskotko, että olisit saanut jonkun aiemmin hakemasi työn, jos osaisit hyvin ruotsia?

Miten suhtaudut siihen, että useissa töissä juristi tarvitsee ruotsia ja usein siitä on hyötyä?

Usein työnhaun tekstissä lukeekin "ruotsin kielen hyvä osaaminen katsotaan eduksi". (esim. vaikuttaako omiin suunnitelmiisi/ työnhakuun)

Koetko, että sinulla on valmiudet päästä töihin / selviytyä töistä, jossa edellytyksenä on ruotsin osaaminen?

Jos ruotsin kielesi on heikko, mikä on syynä tähän? / Jos et kehitä ruotsin kieltä, mikä on syynä tähän? Jos koet ruotsin taidon vahvaksi ja kehität sitä, voit jättää tyhjäksi.

Miten aion vielä parantaa ruotsin kielen taitoani sekä valmiuksiani käyttää sitä työelämässä? Voit valita useampia.

Jos sinulla tulee aiheesta mieleen muuta sanottavaa, kirjoita tähän.